

می نویسد: ایشان یکی از شاگردان بزرگ میرزا در نجف اشرف بود که در همان اوان هجرت استاد، به سامرا مشرف شد، و تاهنگام مرگ وی از انقباس گرمش بهره گرفت، خود نیز درسی داشت که عده‌ای از محصلین در آن شرکت می کردند. ایشان در سامرا با دختر برادر میرزا یعنی فرزند میرزا احمد بن میرزا محمود حسینی شیرازی ازدواج کرد و خداوند به او فرزند صالح و عالم و کاملی همچون میرزا ابولفضل که اکنون در شیراز از پیشوایان علماست. عطا فرمود.

میرزا ابراهیم پس از فوت میرزای شیرازی تا سال ۱۳۱۵ در سامراء باقی ماند و سپس به نجف مشرف شد و در حدود سال ۱۳۱۶ به شیراز مراجعت نمود و امروز از کسانی است که زعامت دینی به وی تمام گشته است (۱)

بالاخره آقا میرزا ابراهیم محللاتی چند مسالی از درس مرحوم میرزای بزرگ استفاده کامل نمود و به جهت استعداد فوق العاده و جدیت در تحصیل به مقام عالی اجتهاد رسید.

بطوریکه در اندک مدتی از بزرگان حوزه درس مرحوم میرزا بحساب آمد. و خود ایشان در سامراء حوزه درس تشکیل داد و عده‌ای از فضلا در درس وی شرکت می کردند و حتی برخی از شاگردان مرحوم میرزا نیز در درس او حاضر می شدند.

چنانکه مرحوم شیخ آقا بزرگ تهرانی در شرح حال سید ابوطالب شیرازی به این حقیقت اشاره کرده است آنجا که می نویسد:

سید ابوطالب شیرازی در اواخر حیات میرزا به سامراء رفت، از فضائلی است که از بزرگات میرزا، خوشه‌ها چیده است در بحث

علامه میرزا ابراهیم شیرازی نیز حاضر میشد... (۱).

مؤلف «آثار عجم» در فصل علماء و فقهای شیرازی می نویسد:

جنابان حاجی میرزا محمد تقی شیرازی و آقا میرزا ابراهیم شیرازی محللاتی هر دو در سامرا تشریف دارند صاحبان فتوا و اجتهادند (۲).

علامه بزرگوار آقا میرزا ابراهیم شیرازی، پس از فاجعه فوت مرحوم آیت الله العظمی میرزای شیرازی در سال ۱۳۱۲ حدود سه سال در سامراء باقی ماند و به درس و بحث خود ادامه داد و در سال ۱۳۱۵ از سامراء به نجف اشرف مهاجرت نمود و حوزه درس خود را به حوزه نجف اشرف انتقال داد و بزرگانی از علماء که بعداً خود از مراجع عالیقدر بشمار آمدند از قبیل مرحوم آیت الله آفاضیاء الدین عراقی و آیت الله آقا شیخ محمد کاظم شیرازی و فضلالی دیگر از حوزه درس ایشان برخوردارند.

یکی از فضلالی شیراز می نویسد: حقیر در یکی از مجالس عمومی نجف اشرف بودم که مرحوم آیت الله عراقی جریان درس خواندن خود را از مرحوم آقا میرزا ابراهیم محللاتی با افتخار نقل می کرد (۳).

باز همین نویسنده از زبان مرحوم آیت الله حاج شیخ بهاء الدین محللاتی نقل می کند که مرحوم آیت الله عراقی بعضی از مباحث اصول را که از مرحوم آقا میرزا ابراهیم استفاده کرده بود مکرر در مجلس بحثشان ابراز می داشتند (۴). اگر مرحوم آقا میرزا ابراهیم حوزه علمیه نجف را ترک نمی کرد و در

(۱) مددک قبل ص ۱۰۲.

(۲) آثار عجم، فرصت حسینی شیرازی ص ۵۲۶.

(۳) ناطق الاسلام شیرازی، نویسنده کتاب «آیت الله محللاتی» در پاورقی ص ۳۲.

(۴) همان مددک.